

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto maa- ja metsätalousministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta lannoitelaksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lannoitelakia koskevan esitysluonnoksen perusteella saa käsityksen asian taustasta ja keskeisistä ehdotuksista. Vaikutuksia on kuvattu keskeisistä näkökulmista, mutta esitysluonnoksesta ei selviä riittävällä tavalla, miten nykytilanne muuttuisi.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- i) Yritysvaikutusten arvioinnissa tulisi tarkentaa, minkälaisille yrityksille vaikutuksia aiheutuu ja kuinka suuri tuo yritysjoukko on. Lisäksi esitysluonnoksesta on vaikea hahmottaa hallinnollisen taakan nykytilan mittaluokkaa ja siinä esitettävän muutoksen merkittävyyttä.
- ii) Esitysluonnoksen nykytilan kuvausta alan toimijoiden valvonnasta tulisi vielä tarkentaa. Esitysluonnoksesta ei ilmene, mitä haasteita viranomaisilla on ollut alan toimijoiden valvonnassa tai mitä puutteita toimijoiden keskuudessa on esiintynyt. Muutoksen konkreettista vaikutusta valvontaan on vaikea hahmottaa, jos nykytilasta ei saa riittävää käsitystä.
- iii) Ympäristövaikutuksia tulisi vielä täsmentää. Esitysluonnoksesta ei esimerkiksi selviä, voiko laitoshyväksynnän poistamisesta aiheutua riskejä ympäristölle.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi lannoitelaki. Samalla kumottaisiin nykyinen lannoitevalmistelaki. Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia, Harmaan talouden selvityksiköistä annettua lakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

EU:n uusi lannoitevalmisteasetus koskee CE-merkittyjä EU-lannoitevalmisteita. Ehdotettuun lakiin sisältyisivät EU:n uudessa lannoitevalmisteasetuksessa edellytetyt vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymistä ja nimeämistä koskevat vaatimukset sekä asetuksen rikkomiseen

sovellettavat seuraamukset. Lakiin tehtäisiin lisäksi kansallisia lannoitevalmisteita koskevat säännökset. Säännöksiä yhdenmukaistetaan tuotelainsäädännön sekä elintarvikeketjun lainsäädännön kanssa.

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnos on kirjoitettu ymmärrettävästi ja asiaa tuntemattomampi lukija saa käsityksen aiheesta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksesta ei kaikilta osin selviä riittävällä tavalla miten nykytilanne muuttuisi. Esitysluonnoksesta ei selviä, mitä alan toimijoiden valvonnasta voidaan päätellä. Esimerkiksi noudattavatko toimijat pääosin sääntelyä, esiintyykö alan toimijoiden keskuudessa ongelmia tai ovatko viranomaisen valvontakeinot puutteellisia. Valvontakohteiden lukumäärästä esitetty tilasto jää irralliseksi, sillä sen yhteydessä ei avata tarkemmin valvonnan kautta tulleita havaintoja alan toimijoista. Muutoksen konkreettista vaikutusta valvontaan on vaikea hahmottaa, jos nykytilan toimivuudesta ei saa riittävää käsitystä. Esitysluonnoksen nykytilan kuvausta tulisi vielä tältä osin tarkentaa. Käytännön esimerkit mahdollisista valvonnassa havaituista alan ongelmista tai yritysten kokemasta hallinnollisesta taakasta voisivat selventää esityksen merkitystä ja muutoksen mittaluokkaa asiaa tuntemattomalle.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitystä valmisteltaessa on tarkasteltu kansallisia tarpeita ja muita mahdollisia toteuttamisvaihtoehtoja.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

2.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Arviointineuvosto katsoo, että vaikutuksia julkiseen talouteen on arvioitu riittävästi.

2.2.2 Vaikutukset yrityksiin

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on kuvattu laitoshyväksynnän lupamenettelyn kustannuksia. Esitysluonnoksesta muualta selviää myös, että viimeisen viiden vuoden aikana laitoshyväksyntäpäätöksistä on kertynyt valtiolle tuloja keskimäärin 12 600 euroa. Esitysluonnoksessa tulisi kuitenkin vielä täsmentää, mikä olisi hallinnollisen taakan mittaluokka. Kuinka suuresta joukosta yrityksiä on kyse, joiden hallinnollinen taakka muutoksen myötä tulisi keventymään. Lisäksi esitysluonnoksessa voisi täydentää mahdollisuuksien mukaan, miten tyyppinimistä luopuminen edesauttaa toimijoiden kasvuedellytyksiä.

2.2.3 Vaikutukset kotitalouksiin

Arviointineuvosto toteaa, että esitysluonnoksessa on tunnistettu olennaiset vaikutuslajit, vaikka vaikutuksia kotitalouksiin ei ole arvioitu omana kappaleenaan.

2.3 Viranomaisvaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että viranomaisvaikutuksia on arvioitu riittävästi.

2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksesta ei ilmene, voiko kansallisen laitoshyväksynnän poistamisesta aiheutua riskejä ympäristölle. Esitysluonnoksesta ei ilmene, minkälaisia havaintoja kansallisen laitoshyväksynnän yhteydessä on tehty ja onko yleisesti hakijoiden toiminta ollut asetettujen vaatimusten mukaista.

Arviointineuvosto toteaa, että ympäristövaikutuksia arvioidaan esitysluonnoksessa varsin lyhyesti. Esitysluonnoksesta ei selviä, voisiko muutoksilla olla ilmastovaikutuksia. Esitysluonnoksesta saa kuvan, että esitetyt muutokset eivät ole kovin suuria. Esitysluonnoksen mukaan tyyppinimihyväksynnän poistaminen helpottaa uudentyyppisten lannoitevalmisteiden kehittämistä ja niiden markkinoille saattamista ottaen samalla huomioon kasvinravitsemuksen sekä rehujen ja elintarvikkeiden turvallisuuden ja ympäristön tilan. Esitysluonnoksessa voisi mahdollisuuksien mukaan tarkentaa, mitä vaikutuksia tyyppinimihyväksynnän poistamisella voisi olla ympäristölle, ilmastolle sekä rehujen ja elintarvikkeiden turvallisuudelle.

Arviointineuvosto katsoo, että harmaan talouden torjunnan vaikutusta voisi mahdollisuuksien mukaan tarkentaa. Esitysluonnoksessa on informatiivisesti kuvattu, minkälaista lannoitealaan liittyvä harmaa talous voisi olla. Harmaan talouden esiintyminen lannoitealalla jää kuitenkin epäselväksi. Lannoitealan harmaan talouden ja sen torjunnan merkitystä ja suuruusluokkaa voisi avata tarkemmin.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan uutta pakkokeinoa eli lannoitevalvonnan seuraamusmaksua. Esitysluonnoksen mukaan ehdotettujen muutosten myötä voidaan entistä paremmin ehkäistä ihmisten henkeä ja terveyttä, yleistä turvallisuutta, kuluttajansuojaa tai ympäristöä vaarantavien tuotteiden tarjontaa markkinoilla. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksesta ei selviä, minkälaisia ovat yleisemmät puutteet ja menettelyt, joita valvonnassa havaitaan. Esitysluonnoksesta jää epäselväksi, minkälaiset vähäisenä pidetyt laiminlyönnit saadaan muutoksen kautta korjattua.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu lannoitelakia ja siihen liittyviä lakeja koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero MMM072:00/2020), jonka maa- ja metsätalousministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 7.2.2022. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos vastaa pääosin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitystä täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 23. helmikuuta 2022

Leila Kostainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Annika Collin

Erityisasiantuntija, arviointineuvoston sihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia esitysluonnokseen.
2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos vastaa pääosin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitystä täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos on puutteellinen säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen näkökulmasta. Esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
5. Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on merkittäviä puutteita. Esitysluonnoksen pohjalta ei todennäköisesti pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi. *

* Viimeinen virke voidaan jättää pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.